

stellingen van de verschillende experimenten – doelstellingen die wij, terloops overigens, in het voorafgaande al aangaven.

Wij beginnen dan met experimenten die ten doel hadden, Duitslands militaire kracht positief te versterken.

Daarbij valt te denken aan de experimenten met gifgassen die, gelijk al vermeld, in september '39 in Sachsenhausen begonnen; zij zijn daar tot april '45 voortgezet. Diezelfde experimenten zijn in Natzweiler uitgevoerd van oktober '42 tot september '44. Hoeveel gevangenen in Sachsenhausen aan de inwerking van de gifgassen blootgesteld werden, is niet bekend; in Natzweiler waren het minstens honderdzeventig. Niet bekend is het aantal doden.

Op gevangenen van Sachsenhausen zijn voorts proeven uitgevoerd met nieuwe types handgranaten en met nieuwe types munitie waarvan de mantel met vergif bestreken was. Men moet aannemen dat de technische afdelingen van de *Waffen-SS* en van het Duitse leger daarbij wilden nagaan of die nieuwe strijdmiddelen effectief waren. In de zomer van '44 zijn twee van die proeven uitgevoerd op tezamen zes gevangenen – alle zes stierven. Van de proeven met in de oorlog te gebruiken vergiften die in Buchenwald plaatsgevonden hebben, kennen wij geen nadere bijzonderheden.

Wat de tweede groep experimenten (experimenten ter bevordering van de bescherming tegen ziekten) betreft: zij vormen een lange reeks.

In minstens vier kampen: Auschwitz, Mauthausen, Natzweiler en Buchenwald, zijn proeven uitgevoerd met nieuwe entstoffen tegen vlektyphus. Nadere bijzonderheden over Auschwitz zijn niet bekend. In Mauthausen zijn in de zomer van '42 meer dan tien gevangenen geïnfecteerd onder wie enkele Nederlandse Joden. In Natzweiler werden bij die proeven in mei '43 vijf-en-twintig Polen geïnfecteerd van wie twee stierven, en in de herfst van '43 werd voor nieuwe proeven een groep van negentig gevangenen uit Auschwitz, 'strafgevallen' van de *Wehrmacht* en de *Waffen-SS*, naar Natzweiler overgebracht; de proeven, die tot september '44 voortgezet werden, kostten aan negen-en-twintig hunner het leven. Meer weten wij van deze proeven in Buchenwald; zij begonnen er in januari '42 en zijn minstens tot in november '44 voortgezet. Tussen 6 januari en 1 februari '42 werden er honderdvijf-en-vijftig gevangenen (allen criminele gevallen) geïnfecteerd. Vast staat dat er in totaal bij zevenhonderdzeven gevangenen vlektyphus opgewekt is; van hen zijn honderdzeven-en-veertig gestorven. Reeksen

Der SS-Staat. Das System der deutschen Konzentrationslager (1947), H. Marsalek: *Die Geschichte des Konzentrationslagers Mauthausen, en Sachsenhausen – Dokumente, Aussagen, Forschungsergebnisse und Erlebnisberichte* (1974).